

ספר

דרכי חיים

החדש

צאנו

קונטרס

תרועת מלך

ליזענסקי

ספר

דברי חיים

החדש

ציאנו

ספר דרכי חיים החדש

יפרד לשני חלקים

חלקו הראשון   חלקו השני
הנהגות והדרכות   שיחות ועובדות

מרשכבה"ג מרן הדברי חיים מצאנז זי"ע

י"ל ע"י המשב"ק
הרה"ח ר' רפאל הלוי סג"ל צימעטבוים ז"ל מצאנז

נדפס מחדש בהגהות ותיקונים רבים
בשילוב אוצר חדש מלא ישן תוספת מנהגים ממרן זי"ע
כפי שנמסרו ממקור מים חיים"ם מרנן ורבנן נכדי ותלמידי
רביה"ק וצאצאיהם בני דור הישן זצ"ל

ומצורף לו

"באר חיים"

חפרוה שרים כרוה נדיבי העם במחקק במשענותם ענינים שונים
המבוארי"ם מבא"ר מים חיים"ם אשר באו"רו גראה או"ר חיים"ם
כל אלה מסודרים וערוכים דבר דבור על אופניו
כאשר תחזינה עיני הקורא מישרים

י"ל שנת תשס"ח לפ"ק

בעזרה שיי"ת

ספר דרכי חיים החדש

יפרד לשני חלקים

חלקו הראשון   חלקו השני
הנהגות והדרכות   שיחות ועובדות

מרשכבה"ג מרן הדברי חיים מצאנז זי"ע

י"ל ע"י המשב"ק
הרה"ח ר' רפאל הלוי סג"ל צימעטבוים ז"ל מצאנז

נדפס מחדש בהגהות ותיקונים רבים
בשילוב אוצר חדש מלא ישן תוספת מנהגים ממרן זי"ע
כפי שנמסרו ממקור מים חיים"ם מרנן ורבנן נכדי ותלמידי
רביה"ק וצאצאיהם בני דור הישן זצ"ל

ומצורף לו
"באר חיים"

נדפס ע"י
הגה"ח המפו' כש"ת רבי יחזקאל דוד הכהן שלאף שליט"א
בן הרה"ג רבי נחום ז"ל אב"ד דק"ק ביעלאווא

שנת תשע"ט לפ"ק

איסור השגת גבול ידוע

**כל זכויות ההוספות שמורות
להעורך המו"ל חיים שלמה לערנער**

להארות והערות ושאר עניני הספר אפשר לפנות

למספר טעלפאן :

1917-2028852

בארץ ישראל

67 - 26 - 907 (3-972)

איסור השגת גבול ידוע

**כל זכויות ההוספות שמורות
להעורך המו"ל חיים שלמה לערנער**

להזמין הספר

[או קונטרסים (צאנו - עניני שידוכין ונישואין) וכיוצ"ב]

לרגל שמחה, דיננע"ר, לתלמידים וכדו',

ולשאר עניני הספר

אפשר לפנות למספר טעלעפאן:

להעורך המו"ל:

2020 54 64 74 (0) 44 / [44 161 465 1975]

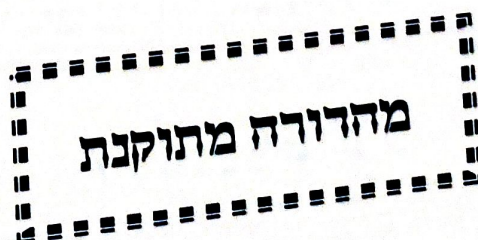
בארץ ישראל:

052 768 4065 / 053310 1516

בארצה"ב:

1917 2028 852

מוכן לדפוס ע"י עימוד פאר 03-6163453

דברי הערכה על

ספר "דרכי חיים" ומחברו המשב"ק מוה"ר רפאל ז"ל

מפיהם ומפי כתבם של גדולים וצדיקים וצוקללה"ה

[על תבנית הספר וכיוצ"ב יעויין בה"מבוא" בהרחבה]

*****

הרה"ק רבי יצחק ישעיה מטשחויב זצ"ל:

ציוה לקרוא שם הספר "דרכי חיים", כי בו יבואו הנהגות ישרות ודרכי חיים"ם. (הקדמת המחבר, עמ' י"ח).

***

הרה"ק רבי אברהם שלום מסטראפקוב זצ"ל:

ר' רפאל לא כתב שום גוזמאות בספרו "דרכי חיים", וכתב בפשטות כפי הבנתו, דברי אמת כפי שזהשיג. (כך העיד נכדו כ"ק אדמו"ר מסטראפקוב זצ"ל).

***

הרה"ק מהר"ד מבעלזא זצ"ל - כ"ק אדמו"ר רבי איציק'ל מפשעווארסק זצ"ל:

הרה"ק מהר"ד מבעלזא זצ"ל עיין בתוך הספר "דרכי חיים" (וע"ע ב'מבוא' הערה ג'), ואח"כ נענה לרבי איציק'ל מפשעווארסק, "כל מה שכתוב בספר זה, הוא אמת". [וראה בהקדמת המחבר עמ' כ' שזה"ק מבעלזא התבטא אודותיו שלפי הנראה שימש את רבינו בנאמנות יתירה ולכן עמדה לו זכותו הגדול של רבינו וכו', עיי"ש].

***

כ"ק הקדושת ציון מבאבוב זצ"ל:

שם כאפרכת אונז לשמוע עובדות מפי מוה"ר רפאל ז"ל בעל ה"דרכי חיים", וחקר ודרש אצלו על כל פרטי הדברים. [וגם עיין בספרו 'דרכי חיים', ובהעתק שלו אף הוסיף בו השגה כללית (ע"ע ב'מבוא' שם)].

*

בנו כ"ק אדמו"ר מהר"ש (השני) מבאבוב זצ"ל:

היה חוזר לעיתים על עובדות ששמע מפיו, והתבטא ואמר שאף שנודע שבימי קדם לא היה כ"כ ניחא הדפסת ספרי סיפורים ומנהגים וכיוצ"ב [ע"י ב'מבוא' הערה ג'], מ"מ בזמנינו אנו יש לנו תועלת מהספר "דרכי חיים".

***

כ"ק המהר"י ט"ב מסאטמאר זצ"ל:

סתם ספרי מעשיות אינם נאמנים בעיני, אבל ר' רפאל הי' איש אמת, וכל הנדפס ב"דרכי חיים" אמת ויציב, ונכתבו לפי השגתו ובינתו [ואף דקדק להזכיר שם מחברו בתואר "ר' רפאל". ואם כי העיר בכללות על המנהגים דידוע מצדיקי קמאי שאמרו על כגון דא "דלפעמים להיפך", מ"מ הורה הלכה למעשה עפ"י המסופר בספר לומר היוצרות של שבה"ג בשבת הקודם לער"פ שחל בשבת, ובמכתב תשובה נז"נ בדברי הדרכ"ח לענין הלכות תפילין (עיי' שו"ת דברי יואל ח"א סי' ל' אות ד')].

***

הגה"צ רבי דוד'ל (השני) מקשאנוב זצ"ל:

במשך שנה סעד עמו סעודת מלוה מלכה ושמע מפיו ענינים רבים ושתא בצמא את דבריו, והגיד
הה"צ הנ"ל בהא דמתאמרא שהרה"ק מגארליץ זצ"ל קרא את הספר "דרכי רפאל" ולא דרכי חיים,
שמכל מקום לית דין צריך בושש ואין בכדי מימרא זו להטיל ספק לפקפק באמיתות דברי הספר,
אלא שר' רפאל הרבה לכתוב בהספר ענינים שהוא בעצמו היה מעורב בהם, ובכללות כתב את
הספר לפי מה שהוא השיג ועפ"י הבנתו [ובכן יותר היה ראוי לו לכנות שם הספר על שמו].
[וע"ע ב'מבוא' הערה ג' שהגה"צ רשי"ש מציע שנוב זצ"ל הכחיש לגמרי מימרא הנ"ל ש"מתאמרא בשם" הרה"ק
מגארליץ, שכן הרה"ק מגארליץ נסתלק בשנת תרס"ו, ואילו הספר דרכי חיים נדפס לראשונה בשנת תרפ"ג!].

***

כ"ק אדמו"ר מקלויזענבורג זצ"ל:

בעל המחבר ספר דרכי חיים מוה"ר רפאל ז"ל היה איש ישר ונאמן וכו'. ודכירנא כמה חשיבות היה
לו כשבא להסתופף בצל כ"ק אדמו"ר [רבי צ"ה מרודניק] זי"ע על הימים הקדושים כמ"פ. (שפע
חיים מכתבי תורה ח"ב ס' ע"ז).

***

הגה"צ רבי אברהם דוד הורוויץ זצ"ל אבד"ק שטראסבורג:

ומה שפלטה קולמסו להסתפק אם יש לסמוך על שמיעת הגבאי וכדו', ידע אהובי כי מו"ז בעל
פתחא זוטא זצ"ל הי' לו ממש התבטלות מפני בעל הדרכי חיים ה"ה הרב החסיד המפורסם הר'
רפאל צימעטבוים ז"ל עד כדי כך שהי' רגיל להתחנן בענותנותו הידועה הלואי שבעולם העליון יזכה
להיות בשכנותו של ר' רפאל ז"ל שזכה לשמש בקודש שלא ע"מ לקבל פרס (ע' כתובות ק"ג ע"א שאמר
רבינו הקדוש הם שמשוני בחיי הם ישמשוני במותי סבור מינה בהדין עלמא הוא דקא' כיון דחזו דקדים ערסייהו לערסי' אמרי
ש"מ להווא עלמא הוא דקאמר עכל"ה), ולא כתב בס' דרכי חיים רק מה שראה ושמע בעצמו אשר לכן כל
הנאמר שם אמת וצדק. (שו"ת קנין תורה, ח"ו סי' ז').

***

ואף אחר שעות של עמל בלימוד התורה"ק, כשהראש
עייף ויגע, גם אז אין לבלות הזמן בדברים של מה בכך, אלא יש
ליטול ספר המכיל סיפורי צדיקים כגון "דרכי חיים" וכו' ולעיין
בו, כי גדול העיון בספרים האלה שמביא לידי מעשה ואמונה.
(מתוך מכתב הדרכה מכ"ק אדמו"ר רבי נפתלי צבי מבאבוב זצ"ל)

אין עושיין נפשות לצדיקים דבריהם הן הן זכרונן (שקלים פ"ב ה"ה)

יחזקאל לחיי"ם בדרכי חיי"ם

מעתיקי שמועה שרידי דור הישן גדולי מנהיגי דורינו והרבנים הגאון"צ הדבקים בתורת חיי"ם
זרע חיי"ם נכדי רביה"ק וצאצאי תלמידיו זצ"ל

אשר המה מקור באר חיי"ם ומפיהם אנו חיי"ם בדרכי חיי"ם

(לפי סדר הסתלקותם)

כ"ק רבי משה אריה בן רבי ישראל פריינד זצ"ל

גאב"ד ירושת"ו

כ' אלול תשנ"ו לפ"ק

*

כ"ק רבי יעקב בן רבי דוד יצחק

מפשעווארסק זצ"ל

כ"ז חשון תשנ"ט לפ"ק

*

כ"ק רבי שלמה בן רבי בן ציון מבאבוב זצ"ל

ראש חודש מנ"א תש"ס לפ"ק

*

כ"ק רבי נפתלי צבי בן רבי שלמה מבאבוב זצ"ל

י"ב אדר שני תשס"ה לפ"ק

*

כ"ק רבי משה בן רבי חיים צבי מסאטמאר זצ"ל

כ"ו ניסן תשס"ו לפ"ק

*

כ"ק רבי משה בן רבי יעקב הלברשטאם זצ"ל

ר"מ צאנז - טשאקאווא וחבר בד"צ ירושת"ו

כ"ח ניסן תשס"ו לפ"ק

*

כ"ק רבי אריה ליבוש בן רבי סיני

מצאנז - זמיגראד זצ"ל

י"ח טבת תשס"ז

כ"ק רבי צבי הירש בן רבי דוד דוב מייזליש

מווייטצען זצ"ל

כ"ה טבת תשל"ד לפ"ק

*

כ"ק רבי משה יצחק בן רבי נפתלי אלימלך

מפשעווארסק זצ"ל

יוה"כ"פ תשל"ז לפ"ק

*

כ"ק רבי יואל בן רבי חנניה יו"ט ליפא

מסאטמאר זצ"ל

כ"ו מנחם אב תשל"ט לפ"ק

*

כ"ק רבי שלום יחזקאל שרגא בן רבי אריה

ליבוש מציעשינוב זצ"ל

כ"ו אדר שני תשמ"ו לפ"ק

*

כ"ק רבי משולם זוסיא בן רבי חיים יצחק

מטשערנאביל זצ"ל

י"ז חשון תשמ"ח לפ"ק

*

כ"ק רבי יהודה בן רבי אלטר מדזיקוב זצ"ל

י"א סיון תשמ"ט לפ"ק

*

כ"ק רבי יקותיאל יהודה בן רבי צבי הירש

מצאנז - קלויזענבורג זצ"ל

ט' תמוז תשנ"ד לפ"ק

*

כ"ק רבי יחזקאל שרגא בן רבי ישכר דוב

מצאנז - שינאווא - סטראפקוב זצ"ל

ו' כסלו תשנ"ה לפ"ק

מכתב ברכה מהרב הגאון הצדיק המפורסם
 משיירי כנסת הגדולה זקן הרבנים מצאצאי רביה"ק מצאנז זי"ע
 כקש"ת רבי אלחנן היילפרין זצ"ל
 אב"ד ראדומישראל - קאשוי
 וחבר הרבנות דהתאחדות הקהלות בלונדון

ב"ה

ד' לסדר ואתם
 הדבקים בה"א, י"ב
 מנ"א תשס"ח, בני
 ברק יצ"ו

איקלע לאתרין הרב
 מו"מ בתוי"ר וחסידות
 ר' חיים שלמה לערנער
 ניינו"נ להמר"ש לערנער
 ז"ל שו"ב מפורסם
 בק"ק אנטוורפן, ובידו
 ספר דרכי חיים החדש
 שיסודו מהמשב"ק של
 אא"ז הד"ח מצאנז זי"ע
 הנקרא ההויכער רפאל
 ז"ל, והמו"ל הנ"ל זכה
 וזיכה הרבים והוסיף

ק"ה ג' לסדר ואתם הדבקים בה"א, י"ב
 מנ"א תשס"ח, בני
 ברק יצ"ו
 איך איתנו הרב האלף בתורה וחסידות
 ל' חיים שלמה לערנער נ"ל והגר"ש לערנער נ"ל
 מכ"רם קק"ק אנטוורפן, וכיבו ספר דרכי חיים החדש
 שו"ב מפורסם של אא"ז הד"ח מצאנז זי"ע
 הנקרא ההויכער רפאל ז"ל, והמו"ל הנ"ל זכה וזיכה הרבים
 והוסיף תוספת מרובה, דברים נקיים, מברורים, מאוירים
 למאד, כשם איתנו, כאשר חיי הקורא לעיניו וזיכו
 וזיכה שו"ב איתנו מחדש בתוספות שונות חסידות
 תפארת חיים דרכי חיים, והיות האמת ז"ל הנפלאים
 כמנפול יתן על כולם להתדבק בסיועם שלמה, מאד
 המעיינות יתש, כדור הצלחות, כ"ה קריא בארבעת
 חתומים
 ר' אלחנן היילפרין
 אב"ד ראדומישראל - קאשוי
 וחבר הרבנות דהתאחדות הקהלות בלונדון

תוספת מרובה, דברים יקרים, מביאים גאולה לעולם, בשם אומרם, כאשר
 עיני הקורא לנוכח יביטו. ועתה עומד להוצ"ל מחדש בתוספות שונות
 חשובות. תבוא עליו ברכת הטוב, וזכות הגה"ק זצ"ל הנזכרים בתוכו יגן על
 כולנו להתברך בסיעתא עילאה מאלקי המערכות ית"ש, ברוב הצלחות.

כו"ח ביקרא דאורייתא

- מקום החתימה -

מלונדון, כעת בבני ברק

למזכרת נצח ולעילוי נשמות

מו"ה ר' אלימלך בן הרה"ח מוהר"ר שלום שו"ב ז"ל לערנער
מוויעליטשקע - דאברא - אנטווערפן - ירושלים עיה"ק
נלב"ע כ"ו טבת תשס"ח לפ"ק

אודות רביה"ק מצאנז זי"ע הרבה לשוחח ממה שקיבל
מאבי אביו החסיד מוהר"ר הירש מאיר [בהרה"ח ר' יוסף
לייב] ז"ל שזכה להיות דבוק ומקושר אל רבו הק' זי"ע.

למד והרביץ תורת ה' ואף שימש כש"ץ בימים הנוראים
רבות בשנים, בהיותו מלהיב לבבות בניגונים עתיקים.

ימי שבתות ויו"ט אשר נשתרשו בו בהיותו בצל אביו
היו רשומים על לוח לבו ולא משו מפיו געגועיו לאותן
הימים.

מצוות ה' קיים במס"נ בעת שגלה לארצה"ב כשהיתה
עדיין ארץ לא זרועה.

לטובת צדקת הרמבעה"נ לעדת גאליציע היה מכתת
רגליו כשנתמנה כגבאי בימי עלומיו.

כיבד את אביו במדה גדושה בחייו ואף במותו, ואכן
נתקיים בו אריכות ימים ושנים וזכה לראות דורות ישרים
ומבורכים.

ת. נ. צ. ב. ה.

* מחיבת הקודש נעתיק מכתב תעודה מנינו הגדול של רביה"ק מצאנז ה"ה הגה"ק ר' אשר מאיר
הלברשטאם זצ"ל אבד"ק באכניא [-] בן רבי יוסף זאב בן רבי דוד מקשאנב בן רבינו אשר כתב בכת"ק
המלצה לזקנינו הרה"ח מוהר"ר שלום בן החסיד ר' צבי מאיר לערנער ז"ל להתקבלותו כשו"ב בעיר
אנטווערפן. נדפס כאן לראשונה מצילום הכתי"ק שנמצאה ברשותו של בנו ה"ה זקני הר"ר אלימלך
ז"ל.

האשה הח' מרת פרידא טעמה ע"ה לערנער
בת מו"ה ר' שאול יעקב ע"ה וואקסשטוק
מטארנא - קראקא - אנטווערפן - ירושלים עיה"ק
נלב"ע ב' מנחם אב תשנ"ט לפ"ק

פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה ועוולה
לא נמצא על שפתה.

רבות עשתה להיטיב עם זולתה.

יסורים סבלה וע"י שמחה הסיחה דעתה, ובצער
זולתה השתתפה.

דורות ישרים גידלה וחינכה באהבה רבה.

אשה כשרה שעשתה רצון בעלה ושמשו נאמנות
ובמסירות.

ת. נ. צ. ב. ה.

נדבת בנם

א"מ הנה"ח מו"ה ר' יעקב שאול לערנער הי"ו וזוגתו א"מ שתחי'
מאנטווערפן - ירושלים עיה"ק

וזל"ק:

ב"ה יום ב' וישלח תר"ף לפ"ק באכניא יצ"ו

ישפות ד' שלו וברכה וכ"ט לכבוד האלופים רבנים גדולים ואקרו"ט

דורשי ד' וחושבי שמו אשר בק"ק אנטווערפאן יצ"ו

אחד"שה"ט הנני בזה היות אשר הגיעני מכתב מאת כ' ידידי היקר הר' המופלג הח' מו"ה שלו' לערנער
שו"ב ני"ו אשר בא ב"ה בשלו' למחניכם ונשא חן בעיניכם ונתתם עיניכם עליו לספחהו לאומנות השו"ב
בקהלתכם נאווה והוא באמת ראוי לאותו איצטלא אך בזאת יאות לכם אם יהי' לו מאתי תעודה [..??]
ובכן הנני להודיעכם אשר הוא מאותו העת - כמדומה לי שהוא שמונה עשר שנה פחות איזה חדשים או
יותר - שו"ב בעיר דאברא ואך נתתי לו תעודה כי למד פה מלאכת השו"ב והוא ת"ח גדול ואומן מופלא
וי"ש אך עתה מחמת צוק העיתים וגודל הלחץ זו הדחק אשר מתגבר פה במדינתנו והוא מטופל וצרכי
ביתו מרובים ע"כ עפ"י עצתי עזב את העיר הקטנה לבקש לו מקום פרנסה ובכן ראוי ונכון לספחו לשו"ב
בקהלה גדולה יראי ד' ותתענג בדשן נפשכם ותקבלו נחת מאתו כי איש חמודות הוא

כחו' ידיכם המעתיר ומחכה לישועה

הק' אשר מאיר הלברשטאם